

แบบรายงานผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ Best Practices

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

โรงเรียนบ้านนาทม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

การจัดการศึกษาในยุคศตวรรษที่ 21 มีความจำเป็นต้องมุ่งที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ สมรรถนะสำคัญและทักษะในสาขาอาชีพต่างๆ เครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้แก่เยาวชนของชาติในระดับต่างๆ ให้เหมาะสมกับวัย โรงเรียนบ้านนาทม อำเภอนาทอง จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าวและมุ่งมั่นพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ "แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)" ของโรงเรียนบ้านนาทมเกิดจากความตั้งใจในการพัฒนา กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกิจกรรมและโครงการที่หลากหลาย เอกสารฉบับนี้จึงจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของโรงเรียนบ้านนาทม โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงกระบวนการดำเนินงาน ผลลัพธ์ และปัจจัยความสำเร็จ ซึ่งสามารถนำไปเป็นต้นแบบหรือแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอื่นๆ ต่อไป

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ.....	ก
สารบัญ.....	ข
ความเป็นมาและความสำคัญ.....	1
วัตถุประสงค์.....	2
ขั้นตอนดำเนินงาน.....	3
ผลการดำเนินงาน.....	13
บทเรียนที่ได้รับ.....	13
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ.....	14
การเผยแพร่.....	14
- ภาพกิจกรรมการเรียนการสอน	
- เกียรติบัตรรางวัลที่ได้รับ	
- เอกสารสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง	

ผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ Best Practices

โรงเรียนบ้านนาทม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3

ชื่อผลงานการปฏิบัติที่เป็นเลิศ : กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ผู้รับผิดชอบ : ฝ่ายวิชาการ

ความสำคัญของผลงาน

ปัจจุบันเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างรวดเร็วการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าได้ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง องค์ประกอบที่สำคัญมากที่สุดคือ ทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นตัวการสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข จึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ สมรรถนะสำคัญและทักษะในสาขาอาชีพต่าง ๆ เครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการจัดการศึกษาด้านอาชีพให้แก่เยาวชนของชาติในระดับต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับวัย

โรงเรียนบ้านนาทม เป็นโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 จนถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 และมีการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) ในการส่งเสริมพัฒนาและแก้ปัญหาเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

วิจารณ์ พานิช (2555 : 16-21) ได้กล่าวถึงทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ว่า สาระวิชามีความสำคัญ แต่ไม่เพียงพอสำหรับการเรียนรู้ เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (content หรือ subject matter) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าของนักเรียนเอง โดยครูช่วยแนะนำ และช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้ สาระวิชาหลัก (Core Subjects) ประกอบด้วย ภาษาแม่ และภาษาสำคัญของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ การปกครองและหน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ และประวัติศาสตร์ โดยวิชาแกนหลักนี้จะนำมาสู่การกำหนดเป็นกรอบแนวคิดและยุทธศาสตร์สำคัญต่อการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) หรือหัวข้อสำหรับศตวรรษที่ 21 โดยการส่งเสริมความเข้าใจในเนื้อหา วิชาแกนหลัก และสอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เข้าไปในทุกวิชา แกนหลัก ดังนั้นฝ่ายวิชาการ ได้ดำเนินการนํานโยบายของโรงเรียนมาวิเคราะห์และจัดการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน (Project Based Learning : PBL) ในทุกรายวิชาของ

1. ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม จะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของนักเรียนเข้าสู่โลกการทำงานที่มีความซับซ้อนมากขึ้นในปัจจุบัน ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรมความคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการแก้ปัญหา รวมทั้งการสื่อสารและการร่วมมือ

2. ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี เนื่องด้วยในปัจจุบันมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ผ่านทางสื่อและเทคโนโลยีมากมาย ผู้เรียนจึงต้องมีความสามารถในการแสดงทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และปฏิบัติงานได้หลากหลาย โดยอาศัยความรู้ในหลายด้าน ได้แก่ ความรู้ด้านสารสนเทศความรู้เกี่ยวกับ สื่อ และความรู้ด้านเทคโนโลยี

3. ทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ในการดำรงชีวิตและทำงานในยุคปัจจุบันให้ประสบความสำเร็จ นักเรียนจะต้องพัฒนาทักษะชีวิตที่สำคัญ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และ ความรับผิดชอบ เชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)

ในการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านนาทม ฝ่ายวิชาการ พบว่า ยังมีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้านการอ่าน การสื่อสาร สมรรถนะ ด้านการคิด และแก้ปัญหา สมรรถนะด้านสารสนเทศ สื่อและทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ฝ่ายวิชาการเล็งเห็นว่าควรมีการพัฒนา ด้านความรู้ ความสามารถ และทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะดังกล่าว ดังนั้นจึงได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) มาใช้ในการจัดการเรียนรู้และบูรณาการในรายวิชาต่าง ๆ ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 5 ด้าน

กระบวนการและนวัตกรรมที่เป็น Best Practice

การดำเนินงานจนสำเร็จเป็นผลงานที่ตีเลิศเป็นความเรียงก็ได้ขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 การเตรียมการ

1. วิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ทุกกลุ่มสาระ
2. วิเคราะห์สภาพปัจจุบัน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง ค่านิยม ปัญหา และความต้องการ
3. วิเคราะห์ผู้เรียนเพื่อให้ทราบปัญหาอุปสรรคและความสามารถของผู้เรียน
4. ประชุมฝ่ายบริหาร และประชุมครูและบุคลากรเพื่อรับทราบแนวทางการดำเนินงาน

5. ประชุมกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อปรึกษาหารือในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC)

6. ครูผู้สอนออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ และออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน กำหนดเป็นแนวทาง และวิธีการในการดำเนินงาน

ตอนที่ 2 กระบวนการพัฒนา

ขั้นตอนการดำเนินการตาม Flow Chart

1. กำหนดปัญหา
2. วิเคราะห์ปัญหา
3. วางแผนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้
4. ดำเนินการตามแผนจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยลักษณะของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีดังนี้
 - 4.1 เป็นการพัฒนาศักยภาพการคิด การแก้ปัญหา และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
 - 4.2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดระบบการเรียนรู้ และสร้างองค์ความรู้โดยมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในรูปแบบของความร่วมมือมากกว่าการแข่งขัน
 - 4.3 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
 - 4.4 เป็นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศ สู่ทักษะการคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
 - 4.5 ผู้เรียนได้เรียนรู้ความมีวินัยในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 4.6 ความรู้เกิดจากประสบการณ์ และการสรุปของผู้เรียน
 - 4.7 ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

จากลักษณะการเรียนรู้แบบ Active Learning ดังกล่าว โรงเรียนจึงมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกัน ดังนี้

- 1) จัดการเรียนรู้ที่พัฒนาศักยภาพทางสมอง ได้แก่ การคิด การแก้ปัญหาและการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้
- 2) จัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้สูงสุด
- 3) จัดให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้และจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 4) จัดให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ทั้งในด้านการสร้างองค์ความรู้

การสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน สร้างร่วมมือกันมากกว่าการแข่งขัน

5) จัดให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องความรับผิดชอบร่วมกัน การมีวินัยในการทำงานและ การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบในภารกิจต่าง ๆ

6) จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิดอย่างลุ่มลึก ผู้เรียนจะเป็นผู้จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง

7) จัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นทักษะการคิดขั้นสูง

8) จัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนบูรณาการข้อมูล ข่าวสาร หรือสารสนเทศและ หลักการความคิดรวบยอด

9) ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง

10) จัดกระบวนการสร้างความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ การสร้างองค์ความรู้และการสรุปบทวนของผู้เรียน

และใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้าน โดยมีขั้นตอนดังนี้

โรงเรียนบ้านนาทม ได้พิจารณาจากผลการระดมความคิดเห็น จากกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา ประกอบกับผลจากการดำเนินการ ด้วยกระบวนการ PLC จากคณะครู พบว่า การสร้างคุณภาพผู้เรียนต้องเกิดจากคุณภาพการสอนในชั้นเรียนนั้นย่อมเริ่มต้นจากส่วนที่เล็กที่สุดในกระบวนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน นั่นก็คือความสุขในชั่วโมงเรียน หรือความสุขในชั้นเรียนของนักเรียนให้ได้เป็นลำดับแรกเสียก่อน นั่นก็คือ “ผู้เรียนมีความสุข” ซึ่งความสุข ของผู้เรียนในระดับชั้นเรียนนั้นบุคคลที่มีส่วนสำคัญมากที่สุดก็คือครูผู้สอน ครูประจำวิชา ที่ต้องเข้าใจเป้าหมายและมีวิธีการบริหารจัดการชั้นเรียนให้เหมาะสม โดยทางคณะครู ผู้บริหารโรงเรียนบ้านนาทม เห็นว่าการดำเนินการเพื่อให้ “ผู้เรียนมีความสุข” นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการ ให้เกิดขึ้นโดยทันทีและต่อเนื่อง โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้

ความเข้าใจสำหรับครูในการขับเคลื่อน PLC ภายในโรงเรียน

การสร้างความตระหนักในความเป็นครูมืออาชีพให้เกิดผลเป็นรูปธรรมด้วยการปรับแนวความคิด Mindset ของครูให้เกิด Growth Mindset ต่อการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เพื่อ เป็นการจุดประเด็นความคิดของครูทุกคนในการสร้างคุณภาพการสอนในชั้นเรียนเพื่อนำพาให้ ผู้เรียนมีความสุขในชั้นเรียน มีคุณภาพตั้งแต่ต้นทางของการจัดการเรียนการสอน

กระบวนการ PLC ตามแนวทางของโรงเรียนบ้านนาทม มีวิธีการดำเนินดังนี้

1. การจัดกลุ่มวง PLC ดำเนินการดังนี้

1.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ (กลุ่มพื้นฐาน) กลุ่มละ 2-5 คน โดยจัดตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดำเนินการออกเป็นคำสั่งของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย

- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ม.ต้น
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ม.ปลาย
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ฯ
- วง PLC กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขพละ การงานอาชีพ ศิลปะ

1.2 กลุ่มแกนนำจำนวน 8 คน โดยคัดเลือกจากครูที่มีลักษณะเป็นผู้นำจากวง PLC กลุ่มสาระฯละ 1 คน

1.3 กลุ่มโรงเรียน จำนวนสมาชิกของวง PLC กลุ่มนี้คือคณะครูทุกคน

2. กำหนดกติกาของวง PLC ซึ่งเปรียบเสมือนข้อตกลงในของการพูดคุย สะท้อนการทำงาน โดยเฉพาะในระยะแรกของการขับเคลื่อนกระบวนการ PLC จำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องตระหนักและปฏิบัติให้ได้ และที่สำคัญผู้บริหารต้องเป็นผู้รักษากติกาให้เข้มงวดในระยะแรกด้วยเช่นกันเพื่อมิให้เกิดความขัดแย้งตามมาในทีนี้จะขอเสนอกติกาของการทำ PLC อยู่ 3 ลักษณะได้แก่

2.1 สิ่งที่ไม่ควรมีในวง PLC ประกอบด้วย

- การพูดนอกเรื่องที่เป็นเป้าหมายหลักของวง PLC ในครั้งนั้น ๆ
- การงดใช้เครื่องมือสื่อสารในขณะที่กำลังอยู่ในวง PLC เพื่อมิให้เกิดการรบกวน

ผู้อื่น และเพื่อให้การดำเนินการในวง PLC เกิดความราบรื่นสำเร็จ

- งดการพูดแทรก พูดแก้ตัว หรือการพูดสนับสนุนในขณะที่มีผู้ร่วมวงกำลังพูด
- ทุกคนต้องตรงเวลานัด และควบคุมเวลาในการพูดตามที่ประธานในวงได้

กำหนดให้

2.2 สิ่งที่ต้องมีในวง PLC

- การพูดต้องตรงประเด็น
- การมีปฏิสัมพันธ์ที่น่মনวลในขณะที่อยู่ในวง PLC
- การฟังอย่างลึกซึ้ง และคิดตามในขณะที่มีผู้พูด
- ทุกคนต้องมีข้อมูลเบื้องต้นสำหรับประเด็นที่จะนำมาพูดคุยกันในวง PLC แต่ละครั้ง
- ต้องมีสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่เหมาะสมปราศจากการรบกวน ในขณะที่กำลังดำเนินการของวง PLC
- ทุกคนในวงต้องให้เคารพซึ่งกันและกัน
- ทุกคนต้องตรงเวลานัดหมาย และรักษาเวลาของตนเองในการพูดแต่ละครั้ง
- ทุกคนต้องบันทึกรายละเอียดของการดำเนินการในวง PLC แต่ละครั้ง

2.3 สิ่งที่ต้องทำเมื่อวง PLC เสร็จสิ้น

- ทุกคนในวง PLC ต้องทำ Logbook เป็นของตนเอง
- ทุกคนต้องนำผลการดำเนินการทั้งหมดมาทบทวน
- นำผลการสะท้อนในวง PLC มาดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

3. กำหนดชั่วโมง PLC อย่างน้อย 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ไว้ในตารางเรียนตารางสอนในทุกภาคเรียน เพื่อเป็นการนัดหมายสำหรับการให้สมาชิกทุกคนของแต่ละวงได้เตรียมข้อมูลและรายละเอียดของการจัดการเรียนการสอนมาแลกเปลี่ยนกันในวง PLC

4. กำหนดชั่วโมงการสอนของครูในวง PLC ตามแผนการสอนที่ได้นำมาพัฒนาร่วมกัน เพื่อให้เพื่อนสมาชิกในวงได้เข้าร่วมสังเกตการณ์สอน
บทบาทหน้าที่ของสมาชิกในวง PLC มีดังนี้

1. ผู้นำในวง PLC (Facilitator)

- กำกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกในวง
- กำกับประเด็นในการแลกเปลี่ยน
- ควบคุมเวลาในการแลกเปลี่ยน
- บันทึกผลการแลกเปลี่ยน (Logbook)
- นัดหมายการแลกเปลี่ยนในครั้งต่อไป

2. ครูผู้เป็นเจ้าของแผนการจัดการเรียนรู้

- เตรียมแผนการจัดการเรียนรู้ หรือผลการจัดการเรียนรู้ ที่จะนำเสนอในวง PLC
- นำเสนอกระบวนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือผลการจัดการเรียนรู้ที่จะนำเสนอ

ในวง PLC

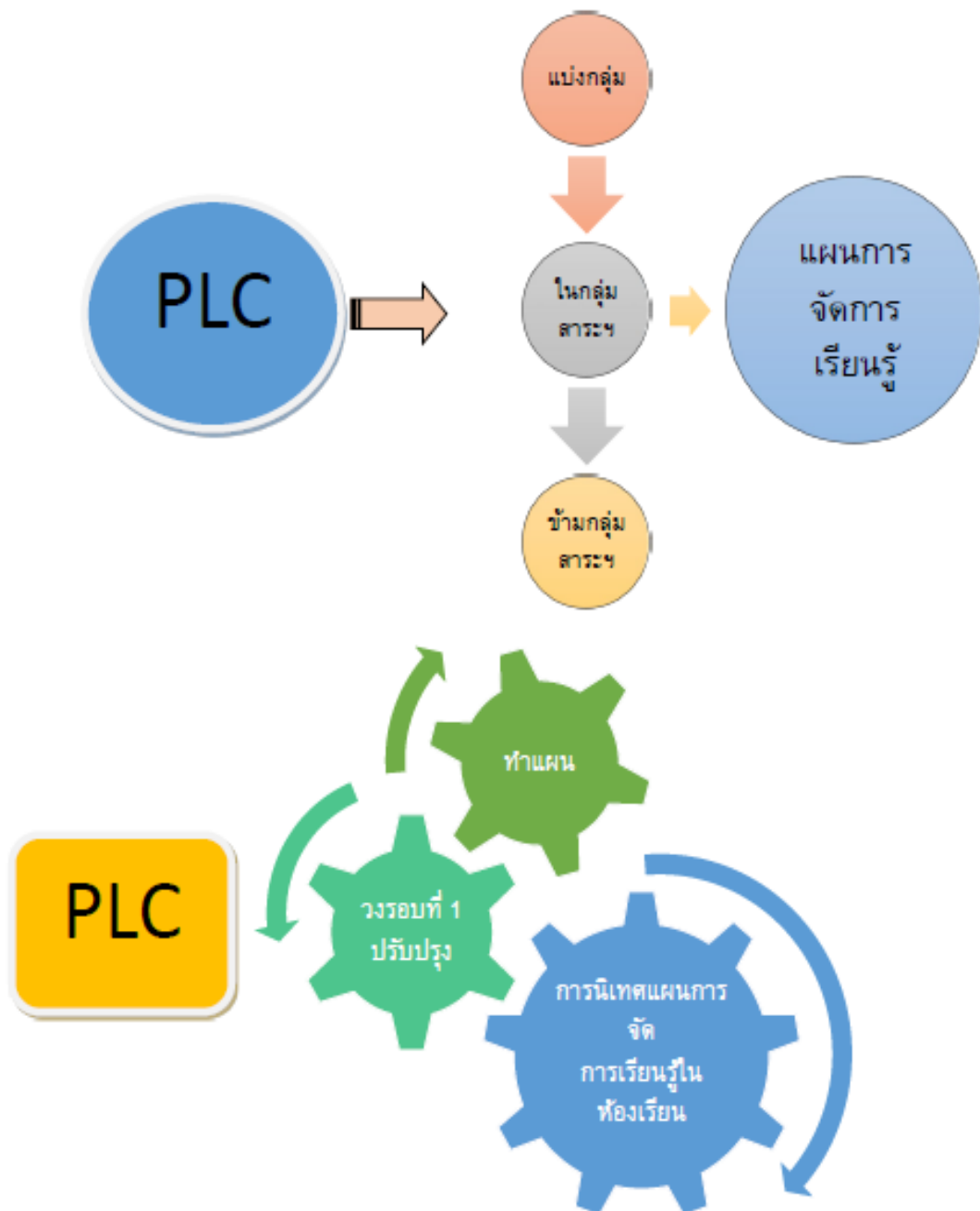
- เปิดใจรับฟังคำแนะนำ พร้อมนำผลการแลกเปลี่ยนไปปรับประยุกต์ใช้
- บันทึกผลการแลกเปลี่ยน (Logbook)

3. ครูผู้ร่วมแลกเปลี่ยน (ครูในกลุ่มสาระ)

- แลกเปลี่ยนด้วยความจริงใจ ตามข้อเท็จจริง
- บันทึกผลการแลกเปลี่ยน (Logbook)

ทั้งหมดนี้คือกรอบแนวทางของกระบวนการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการ PLC มาเป็นเครื่องมือซึ่งในการดำเนินการจริงอาจต้องมีการยืดหยุ่นในการปฏิบัติตามสถานการณ์เพื่อให้เกิด ความราบรื่นเหมาะสม

รูปแบบขั้นตอนการ PLC

การพัฒนาการสอนของครูด้วย (Lesson Study) โดยใช้กระบวนการ PLC เป็นตัวขับเคลื่อน

การพัฒนาการสอนของครูโดยวิธีการการจัดการความรู้ (Knowledge Management) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study) ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community) มีกระบวนการดังต่อไปนี้

ช่วงที่ 1 ก่อนการสอน ในช่วงนี้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้การเตรียมการสอนในแต่ละครั้งเป็นการสอนที่มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง โดยจะต้องดำเนินการก่อนการสอนในแต่ละครั้งล่วงหน้า 1 สัปดาห์ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ขั้นการวิเคราะห์ เป็นการวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักสูตร มาตรฐานสาระ สาระการเรียนรู้แกนกลาง ตัวชี้วัดหรือจุดประสงค์การเรียนรู้ ของหัวข้อหรือหน่วยการเรียนรู้ที่จะต้องสอน

1.2 ขั้นการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลจากการขั้นวิเคราะห์มาจัดทำ เป็นแผนการจัดการเรียนรู้โดยมีองค์ประกอบหลัก 4 ประการ ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ตามตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินการเรียนรู้

1.3 ขั้นการพิจารณาแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นขั้นตอนในการรวมกลุ่มวง PLC ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานร่วมกันของครูผู้เป็นเจ้าของแผนการจัดการเรียนรู้ (Model Teacher) และครูผู้เป็นสมาชิกของวง PLC (Team Teacher) อาจจะมีผู้บริหารหรือนักวิชาการเข้าร่วมวงด้วย โดยทั้งหมดจะร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนที่ได้จัดเตรียมไว้ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์เหมาะสมให้มากที่สุดก่อนที่จะนำไปใช้ในการสอนในชั้นเรียน

ช่วงที่ 2 การจัดการเรียนการสอน ในช่วงนี้จะเป็นช่วงเวลาของการปฏิบัติโดยจะมีกระบวนการดังนี้

2.1 ขั้นการสอน โดยครูผู้สอน (Model Teacher) จะทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนตามแนวทางของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านวง PLC จากสมาชิกของวง PLC (Team Teacher) มาแล้ว

2.2 ขั้นการสังเกตการณ์สอน ในขั้นตอนนี้จะต้องดำเนินการไปพร้อมกับขั้นการสอน ของครูผู้สอน (Model Teacher) โดยผู้ที่ทำหน้าที่ในการสังเกตการณ์สอน ได้แก่ สมาชิกของ วง PLC (Team Teacher) โดยกำหนดทิศทางการสังเกตการณ์สอนได้แก่ การสังเกตผู้เรียน การสังเกต กระบวนการ ของครูผู้สอน การสังเกตการจัดการชั้นเรียน แต่ทั้งนี้ในทางปฏิบัติการเข้าสังเกตการณ์สอนพร้อมกันของครูหลาย ๆ คนอาจจะทำได้ยากเนื่องจากทีมครูมีชั่วโมงสอนตรงกันดังนั้นสามารถแก้ปัญหาด้วยการบันทึกการสอนด้วยกล้อง (VTR) แล้วทีมสังเกตสามารถดูการสอนย้อนหลังเพื่อให้ข้อเสนอแนะได้

ช่วงที่ 3 หลังการจัดการเรียนการสอน เมื่อครูผู้สอน (Model Teacher) ได้ดำเนินการจัดการเรียนการสอนไปแล้ว และครูผู้เป็นสมาชิกในวง PLC (Team Teacher) ได้ร่วมกันสังเกตการณ์สอนไปแล้ว จะมีแนวทางการดำเนินการดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นการสะท้อนข้อมูล เป็นขั้นตอนของการรวมกลุ่มวง PLC อีกครั้งเมื่อจัดการเรียนการสอนเสร็จสิ้น เพื่อให้ครูผู้สอน (Model Teacher) ได้นำเสนอผลการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา

(มีบันทึกหลังการสอนเป็นแนวทาง) โดยมีครูผู้เป็นสมาชิกในวง PLC (Team Teacher) และอาจจะมีผู้บริหาร หรือนักวิชาการเข้าร่วมด้วยเพื่อสะท้อนผลการสอนจัดการเรียนการสอนจากมุมมองที่ได้ร่วมสังเกตการณ์สอน ในแต่ละครั้ง เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการสอนหรือเป็นแนวทางสำหรับผู้ร่วมวง PLC ทุกคนสำหรับการจัดการสอนของตนเองต่อไป

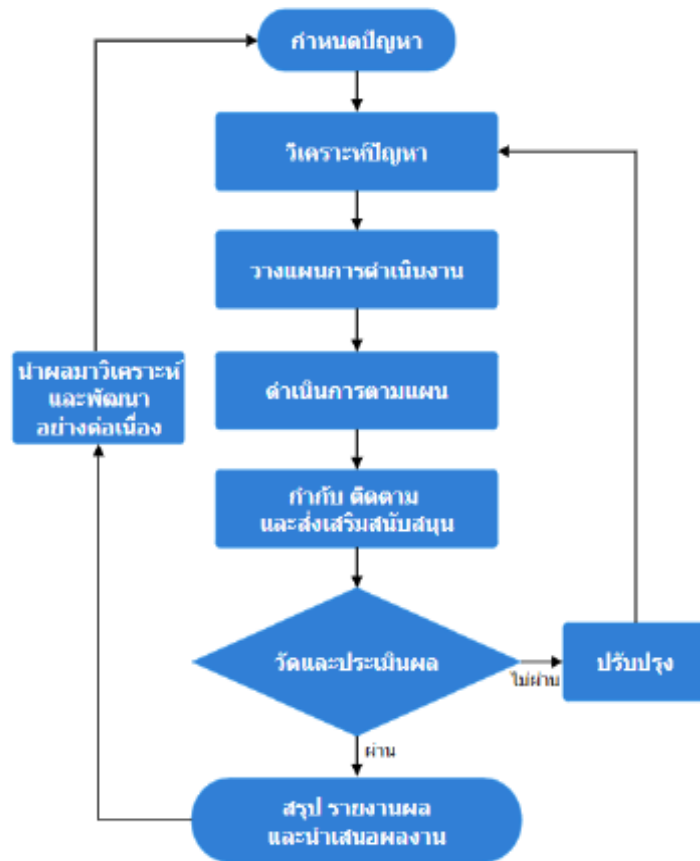
3.2 ขั้นการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นบทบาทของครูผู้สอน (Model Teacher) ซึ่งเป็นเจ้าของวิชาที่สอนเพื่อจะได้นำข้อเสนอแนะจากวง PLC มาปรับปรุง พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ นั้นอีกครั้งสำหรับเป็นแนวทางการสอนในเรื่องนั้น หน่วยการเรียนรู้ นั้น สำหรับขั้นต่อไป หรือไว้สำหรับการสอน ในครั้งถัดไป จากกระบวนการทั้งหมดการเข้าร่วมวง PLC ทุกครั้งจะต้องมีการบันทึกข้อมูลไว้ใน Logbook ของแต่ละบุคคลซึ่งรูปแบบของ Logbook สามารถปรับได้ตามความเหมาะสม สรุป ตามแนวทางของการพัฒนากระบวนการ PLC โรงเรียนบ้านนาทม นับได้ว่าได้กล่าวถึงความรู้ ความเข้าใจในพื้นฐานของกระบวนการ PLC ที่ได้นำเอากระบวนการของการจัดการความรู้ (KM) และการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (LS) มาเป็นเครื่องมือหนุนเสริมเพื่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนให้เกิดความคล่องตัว มีทิศทางที่ชัดเจน และกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครู โดยกระบวนการ PLC ที่ได้กำหนดแนวทางไว้ 3 ช่วง ประกอบด้วย การดำเนินการช่วงก่อนการสอน การดำเนินการในช่วงของการจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการช่วงหลังการสอนเสร็จสิ้น ซึ่งในแต่ละช่วงได้กำหนดขั้นตอนไว้เป็นแนวปฏิบัติดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้นนี้แล้ว ท้ายที่สุดในส่วน ของภาคผนวกได้นำเสนอตัวอย่างของแบบบันทึก Logbook สำหรับการบันทึกข้อมูลจากวง PLC และได้นำเสนอแนวทางการสังเกตการณ์ตามแนวทางของ SITMAP ไว้เพื่อให้ผู้ใช้ได้นำไปปฏิบัติหรือนำไปประยุกต์ใช้ตามสภาพบริบทของการจัดการเรียนการสอนต่อไป

5. กำกับ ติดตาม และส่งเสริมสนับสนุน
6. วัดและประเมินผลเพื่อแก้ไขปรับปรุง พัฒนา
7. สรุป รายงานผล และนำเสนอผลงาน
8. นำผลมาวิเคราะห์และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

สามารถเขียนลำดับขั้นตอนการพัฒนา (Flow Chart) หรือรูปแบบ (Model) ของวิธีหรือแนวทางการปฏิบัติที่เป็นเลิศ ได้ดังนี้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสู่ความเป็นเลิศโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติ

ผลการพัฒนาหรือผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. นักเรียนได้รับการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้านตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนทั้ง 5 ด้านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2565-2566

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	ปีการศึกษา 2565		ปีการศึกษา 2566	
	ป.6	ม.3	ป.6	ม.3
ความสามารถในการสื่อสาร	ดี	ดีเยี่ยม	ดี	ดีเยี่ยม
ความสามารถในการคิด	ดี	ดีเยี่ยม	ดี	ดีเยี่ยม
ความสามารถในการแก้ปัญหา	ดี	ดี	ดีเยี่ยม	ดี
ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	ดี	ดีเยี่ยม	ดี	ดีเยี่ยม
ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	ดี	ดีเยี่ยม	ดี	ดีเยี่ยม

ปัจจัยความสำเร็จ

1. ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูและบุคลากรในโรงเรียนโดยได้ร่วมกันจัดการเรียนรู้ตามนโยบายของโรงเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
2. ครูผู้สอนทุกคนมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด มีความมุ่งมั่น ในการวิเคราะห์และออกแบบการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ
3. นักเรียนมีความมุ่งมั่น ความรับผิดชอบ ในงานที่ได้รับมอบหมายจนเกิดประสิทธิผล

การเผยแพร่/การได้รับการยอมรับ/รางวัลที่ได้รับ

การเผยแพร่

1. เผยแพร่ผลงานในโรงเรียน
2. เผยแพร่ผลงานในเว็บไซต์ของโรงเรียน

การได้รับการยอมรับ

1. ได้รับการยอมรับจากผู้ปกครองและชุมชนในการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนมีทักษะด้านการเรียนรู้และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน
2. ได้รับการยอมรับจากเว็บไซต์ที่น่าเชื่อถือ อาทิเช่น ครูบ้านนอก.com ในการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติจริงหรือเชิงรุก (Active Learning : AL) โดยใช้กระบวนการสร้างชุมชนการเรียนรู้ ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communicaty : PLC) เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ผลที่เกิดขึ้นจากกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. รางวัลที่โรงเรียนได้รับจากการพัฒนาสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

2. กระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

โรงเรียนบ้านนาทม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ดเขต 3

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

